

utrdba. V taborišču (kastelu) je bivala stalna rimska posadka in jezdec so tu ob križišču rimskih cest spremljali rimsko pošto in skrbeli za javno varnost. Nekaj milj od tu proti Virunumu na Gosposvetskem polju, v Lavantinski dolini, Podjuni ali Hüttenbergu so spremljali jezdec rimske prevoze do prihodnje postaje. Sedanjo cerkvico sv. Lamberta, kakor tudi župni cerkvi v Št. Jurju na Vinogradih in Šmarjeti je sezidala blažena grofica Hema, ki je imela v Trušenjski dolini posestva. V cerkev je l. 1664. udarila strela in jo močno poškodovala, da so jo šele prihodnje leto mogli popraviti. Vendar je bila cerkev v začetku 20. stoletja že popolnoma v razpadu in izročena pogubi, dokler je niso 1910. temeljito popravili in zgodovinsko znamenito stavbo rešili pogina.

Ako si, dragi moj, zadosti trden v glavi, stopiš lahko čisto na rob skale in tukaj vidiš 150 m pod seboj ravno polje in obširno kmetiško hišo tik pod nogami. Če je kdo še tako spreten hribolazec, od te strani po navpični, gladki steni je vsak poizkus nemogoč. In tik spodaj okrog hiše je rimsko-keltsko grobišče. L. 1876., 1904. in 1924. so izkopali približno pol metra pod zemljo rimske novce iz prvih treh stoletij po Kristusu, razne okraske iz brona, nadalje zidane grobnice z dobro ohranjenimi okostenjaki. Mrtveci so bili pokopani tako, da so gledali z obrazom proti solnčnemu vzhodu. Kosti so nenavadno velike in močne, lobanja je bila debela 8—9 mm. Iz tega spoznamo, da so nekoč živeli močni in orjaški ljudje, a takrat še ni bilo sedanje mehekuznosti, takrat še niso kvarili človeškega rodu pogubni alkohol, žganje in nikotin.

Snežni mož gre potovat.

Snežni mož ob beli cesti
žalostno je zaihtel:

»Kot jetnik sem k flom priklenjen,
pa bi rad po svetu šel!«

Črna vrana zarežala
zlobno se nad njim je: »Kum,
kar na noge čvrsto stopi!
Pojde že kako. Pogum!«

Veverica poskočila
radostno je z vrha smrek:
»Ded, če hočeš, naučim te,
da boš skakal z brega v breg!«

In je s Krasa privihrala
burja, tetka muhasta,
dedu tožnemu dejala:
»Ti bom jaz pomagala...«

Bums! — se vanj je zaletela.
Snežni mož je šel odtod:
v jarek pal je... Vran se smeje:
»Dedek stari — srečno pot!«

Mirko Kunčič.

